

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»
(протокол від 26.05.2025 р. № 4)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор КНЗ КОР «Київський
обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних кадрів»

Віра РОГОВА
Наказ від «14» липня 2025 р. № 218

ПОГОДЖЕНО
Проректор

(підпис)

Олена ЧАСНІКОВА

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
«ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У РОБОТІ ПРАКТИЧНОГО
ПСИХОЛОГА: ДІАГНОСТИКА, КОНСУЛЬТУВАННЯ, KEYСИ»
для практичних психологів, соціальних педагогів закладів
загальної середньої, дошкільної, фахової передвищої освіти, ПТНЗ,
інтернатних закладів**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дана освітня програма розроблена на підставі Положення про психологічну службу у системі освіти України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 22 травня 2018 року № 509; професійного стандарту «Практичний психолог закладу освіти», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від 24 листопада 2020 року № 2425-20; Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 та Типової програми підвищення кваліфікації практичних психологів закладів освіти "Психолого-педагогічні методи та інструменти роботи з психологічною травмою, обумовленою воєнним станом" (Наказ МОН України від 15 травня 2023 року № 560).

Освітня програма також враховує основні положення Закону України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про охорону дитинства», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», постанови Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року №988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність педагога та з урахуванням європейського вектора розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів, відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Сучасний практичний психолог, соціальний педагог закладу освіти має бути готовим до роботи за державними освітніми стандартами в контексті реформування системи освіти, у тому числі виконання заходів щодо реалізації євроінтеграційних процесів у галузі освіти, інклюзивного підходу, посилення ролі цифрових технологій в організації освітнього процесу та активного використання технологій дистанційного навчання.

Мета освітньої програми: підвищення професійної компетентності фахівців психологічної служби шляхом опанування сучасних інноваційних технологій психологічної діагностики, консультування та роботи з кейсами, спрямованих на ефективне вирішення професійних завдань, удосконалення практичних навичок та впровадження нових підходів у психологічну практику, а також збереження емоційної стійкості та здоров'я учасників освітнього процесу в умовах воєнного та повоєнного стану відповідно до державної політики в галузі освіти.

Основні завдання:

- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей соціальних педагогів та практичних психологів закладів освіти;
- поглибити та розширити знання соціальних педагогів та практичних психологів закладів освіти щодо інноваційних підходів у сфері психологічної діагностики та консультування;
- удосконалювати навички роботи з кейсами — аналіз реальних і змодельованих ситуацій, пошук ефективних рішень.
- опанувати методи інтеграції технологій у щоденну практику психолога.
- розвивати етичні та правові аспекти використання технологій у психологічній діяльності.

Загальні очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти загалом;
- нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері загальної освіти;
- вікових та індивідуальних особливостей розвитку дітей;
- методів створення емоційно безпечного та сприятливого середовища для розвитку дітей;
- принципів індивідуального підходу до кожної дитини;
- сучасних інноваційних технологій у психологічній діагностиці та консультуванні.;

- планування діяльності фахівців психологічної служби щодо супроводу сімей в умовах кризи.

Уміння:

- здійснювати психологічний супровід суб'єктів освітньої діяльності відповідно до вимог законодавства;
- ефективно комунікувати з дітьми, батьками та колегами;
- забезпечувати ефективну співпрацю та командну роботу з колегами, батьками та іншими учасниками освітнього процесу для досягнення спільних цілей;
- підвищення ефективності професійної діяльності через впровадження сучасних підходів та саморефлексію.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- генерування нових ідей (креативність);
- професійна мобільність та гнучкість;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- просування національно-патріотичних та демократичних цінностей (патріотизм, українська національна ідентичність, повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність);
- інклюзія та безбар'єрність;
- партнерство з батьками та громадою;
- професійна етика, рефлексія та саморозвиток.

Укладач програми	Леся Василівна Шелест , старший викладач кафедри психології та менеджменту освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»
Найменування програми	Освітня програма підвищення кваліфікації «Інноваційні технології у роботі практичного психолога: діагностика, консультування, кейси» для практичних психологів, соціальних педагогів закладів загальної середньої, дошкільної, фахової передвищої освіти, ПТНЗ, інтернатних закладів
Мета програми	Створення умов для формування сучасних компетентностей у фахівців психологічної служби, які відповідають потребам дітей в контексті нової освітньої парадигми України. Підвищення професійної компетентності фахівців психологічної служби шляхом опанування сучасних інноваційних технологій психологічної діагностики, консультування та роботи з кейсами, спрямованих на ефективне вирішення професійних завдань, удосконалення практичних навичок та впровадження нових підходів у психологічну практику, а також збереження емоційної стійкості та здоров'я учасників освітнього процесу в умовах воєнного та повоєнного стану відповідно до державної політики в галузі освіти
Цільова аудиторія за спеціальністю або за посадою педагогічного працівника	практичні психологи, соціальні педагоги закладів загальної середньої, дошкільної фахової передвищої освіти, ПТНЗ, інтернатних закладів
Обсяг (тривалість), що встановлюється	120 год / 4 ЄКТС (72 аудиторних годин, 48 годин – самостійна робота)

в годинах та/або кредитах ЄКТС	
Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	Загальні компетентності: ЗК.01, ЗК.02, ЗК.03, ЗК.04, ЗК.05, ЗК.06, ЗК.07, ЗК.08, ЗК.09 Професійні компетентності: А Психологічна профілактика (А1, А2, А3, А4); Б Психологічна просвіта щодо психологічного благополуччя та психічного здоров'я (Б1, Б2, Б3, Б4); В Психологічна діагностика (В1, В2, В3, В4); Г Психологічна допомога за запитом та/або відповідно до виявленої потреби в такій допомозі (Г1, Г2); Ґ Власний професійний розвиток та самоосвіта (Ґ1, Ґ2, Ґ3, Ґ4); Д Співпраця з педагогічними працівниками щодо організації ефективної освітньої діяльності та співучасть у створенні, підтримці та розвитку психологічно безпечного освітнього середовища в закладі освіти (Д1, Д2, Д3); Е Організаційно-методична діяльність під час виконання трудових функцій (Е1, Е2)
Строки виконання програми	Календарний рік
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідчення про підвищення кваліфікації
Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	сайт: https://www.kristti.com.ua/

Зміст програми

№ з/п	Назва та зміст навчального модуля	Всього годин	Аудиторні			Самостійна робота
			Лекції	Семінари	Практичні	
Модуль І. Філософія освіти ХХІ століття		6	6	–	–	6
1.1.	Російсько-українська війна: історичний, геополітичний та економічний аспекти	2	2	–	–	2
1.2.	Педагогічна етика й етикет: створення комфортного освітнього простору	2	2	–	–	2
1.3.	Система педагогічної просвіти батьків за В.Сухомлинським	2	2	–	–	2
Модуль ІІ. Професійний розвиток педагогічних працівників в умовах реформування освіти		20	–	–	20	14
2.1.	Нормативно-правове забезпечення діяльності та особливості ведення документації фахівців психологічної	2	2	–	–	–

	служби закладів освіти					
2.2.	Особистісно-професійний імідж сучасного педагога	2	–	–	2	2
2.3.	Відновлення внутрішніх ресурсів педагогічних працівників	2	–	–	2	2
2.4.	Тайм-менеджмент: ефективні інструменти і стратегії.	2	–	–	2	2
Спецкурс «Інклюзивна освіта: теорія і практика»		6	–	–	6	4
Спецкурс «Психологічна підтримка учасників освітнього процесу»		6	–	–	6	4
Модуль III. Професійна діяльність педагогічних працівників закладів освіти		34	–	–	34	20
Інваріантна частина		26	–	–	26	20
<i>Сучасні технології психологічної діяльності</i>		8				
3.1.	Нейророзвиток та нейрокорекція засобами інноваційних технологій та методик у роботі з дітьми	2	–	–	2	2
3.2.	Сучасні підходи у роботі з гіперактивними дітьми (РДУГ) у закладах освіти	2	–	–	2	2
3.3.	Інноваційні підходи до управління конфліктами: сучасні практики.	2	–	–	2	2
3.4.	Соціально-емоційне навчання (СЕН): дієві інструменти та практики	2	-	-	2	2
<i>Практичні кейси для роботи фахівців психологічної служби</i>		6				
3.5.	Алалія у дітей: моторна, сенсорна, сенсомоторна. Особливості корекційної роботи	2	–	–	2	2
3.6.	Створення безпечного освітнього середовища через практики відновної комунікації	2	–	–	2	2
3.7.	Використання асоціативних метафоричних карток у роботі практичного психолога	2	–	–	2	2
<i>Використання сучасних технологій у діяльності психологічної служби в умовах воєнних викликів</i>		12				
3.8.	Системний підхід до навчання та психолого-педагогічного супроводу дітей з різними категоріями освітніх труднощів: впровадження інтегрованих стратегій та інноваційних методик	2				
3.9.	Емоційна підтримка учасників освітнього процесу в умовах воєнного і післявоєнного стану	2	–	–	2	2
3.10	Використання ресурсів ОДГ/ОПЛ задля сприяння інтеграції дітей, які опинилися в умовах війни (Локоткова)	2				
3.11	Використання арт-терапевтичних методик у відновленні ментального здоров'я	2			2	
3.12	Активна музикотерапія як форма комунікації дітей і батьків у викликах сьогодення	2	–	–	2	2
3.13	Використання методу казкотерапії у психологічному консультуванні	2				
Варіативна частина		8	–	–	8	8
3.14.	Узи співпраці: налагодження партнерської взаємодії школи та батьківської громадськості	4	–	–	4	–
3.15	Теорія поколінь. Шляхи налагодження комунікації та взаємодії.	2	–	–	2	–
3.16	Девіантна поведінка підлітків: причини та профілактика	2	–	–	2	–
3.17	Попередження та профілактика проявів суїцидальної поведінки у підлітків	2			2	

3.18.	Профілактика та подолання професійного та емоційного вигорання у педагогів	2	–	–	2	–
Модуль IV. Діагностико-аналітичний модуль		8	2	–	6	–
4.1.	Настановче заняття. Вхідне діагностування	2	2	–	–	–
4.2.	Тематична дискусія «Інноваційні технології у роботі практичного психолога: діагностика, консультування, кейси»	2	–	–	2	–
4.3.	Вихідне діагностування	2	–	–	2	–

Модуль I. Філософія освіти XXI століття

1.1. Національна ідентичність в історичному вимірі.

Поняття національної та громадянської ідентичності. Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» та його статті щодо основних напрямків освітньої діяльності. Різновиди освітніх заходів, пропонувані Законом України для реалізації основних напрямків виховання національної та громадянської ідентичностей.

Історична генеза української національної ідентичності: між конфронтацією та співробітництвом. Проблематика та методика національно-патріотичного, військово-патріотичного, громадянського та духовно-морального виховання. Регіональність в становленні української національної та громадянської ідентичності. Роль позашкільних заходів та позакласної роботи у формування національної та громадянської ідентичності. Пошукова та творча діяльність учнів у формуванні національної та патріотичної діяльності.

1.2. Педагогічна етика й етикет: створення комфортного освітнього простору

Основи педагогічної етики. Педагогічний етикет: комунікація, взаємодія з колегами та батьками, поведінка в колективі. Створення комфортного освітнього простору (фізичний комфорт, емоційна підтримка). Практичні аспекти реалізації педагогічної етики та етикету.

1.3. Система педагогічної просвіти батьків за В. Сухомлинським

Виховання майбутніх батьків-вихователів ще за шкільною партою. Старшокласникам пропонувався факультативний курс «Культура взаємовідносин у сім'ї». Школа для батьків при Павлівській СШ. Вперше батьки запрошувалися до цієї школи тоді, коли дітям виповнилося 4 роки. Заняття – двічі на місяць. Регулярні психологічні (теоретичні) семінари для вчителів, на які запрошувалися іноді й окремі батьки. Книга «Батьківська педагогіка».

Модуль II. Професійний розвиток педагогічних працівників в умовах реформування освіти

2.1. Нормативно-правове забезпечення діяльності та особливості ведення документації фахівців психологічної служби закладів освіти

Особливості діяльності практичного психолога в закладі освіти. Робота психолога з різними категоріями дітей. Етичні норми роботи практичного психолога. Психологічний супровід професійної діяльності педагога. Особливості роботи практичного психолога закладу інституційного догляду та виховання дітей з батьками (особами, які їх заміщують). Психодіагностика. Індивідуальне, групове консультування. Просвітницька, профілактична робота з учнями різних вікових категорій. Використання тренінгу в корекційному напрямку роботи психолога. Супервізії, інтервізії фахівців.

2.2. Особистісно-професійний імідж сучасного педагога

Особистісно-професійний імідж педагога – це поєднання його зовнішнього вигляду, стилю спілкування, культури поведінки, професійних компетентностей та моральних цінностей, яке формує цілісне враження про вчителя. Сучасний педагог має бути не лише носієм знань, а й прикладом для учнів: впевненим, толерантним, відкритим до діалогу, емоційно врівноваженим і професійно мобільним. Такий імідж сприяє підвищенню авторитету

вчителя, довірі з боку учнів, батьків та колег, а також формує позитивне освітнє середовище.

2.3. Відновлення внутрішніх ресурсів педагогічних працівників

Розвиток навичок самопідтримки та емоційної регуляції для забезпечення професійної стійкості та запобігання вигоранню. Під час заняття учасники ознайомляться з методами, які дозволяють відновлювати емоційну рівновагу та психологічне здоров'я в умовах високого стресу та великих професійних навантажень. Основна увага буде зосереджена на техніках релаксації, майндфулнес, арт-терапії, а також методах психоедукації, які сприяють розвитку позитивного мислення та внутрішніх ресурсів для ефективного подолання стресових ситуацій. Заняття також включатиме індивідуальні та групові вправи, які допоможуть педагогам зберігати емоційну стійкість і знизити рівень професійного вигорання. У результаті, учасники зможуть набути практичні інструменти для відновлення емоційних ресурсів, що підвищить їхню професійну ефективність і сприятиме створенню здорового психологічного клімату в освітньому процесі.

2.4. Тайм-менеджмент: ефективні інструменти і стратегії.

Основи тайм-менеджменту. Основні принципи тайм-менеджменту. Визначення цілей. SMART-цілі. Інструменти тайм-менеджменту (календарі (Google Calendar, Outlook, Trello, Asana), методи («Pomodoro», матриця Ейзенхауера тощо). Стратегії ефективного управління часом. Значення тайм-менеджменту у професійній діяльності.

Спецкурс «Інклюзивна освіта: теорія і практика»

Принципи та практичні аспекти створення інклюзивного освітнього середовища в закладах дошкільної освіти. Ідентифікація потреб дітей з особливими освітніми потребами. Розробка індивідуальної програми розвитку дитини. Підтримка педагогів у розвитку адаптивних методик навчання, а також створення безбар'єрного фізичного та соціального середовища. Розвиток рівності, толерантності та розуміння різноманітності серед дітей, сприяння їхньому повноцінному включенню в суспільство.

Взаємодія з батьками дітей дошкільного віку та іншими учасниками освітнього процесу з метою підтримки та співпраці у створенні ефективного інклюзивного середовища. Співпраця між педагогами, психологами, батьками та іншими учасниками освітнього процесу у створенні індивідуалізованих підходів до підтримки дітей з особливими освітніми потребами. Кращі практики та інноваційні підходи до психолого-педагогічного супроводу, спрямовані на забезпечення успішного навчання та розвитку всіх дітей.

Аналіз концепційного та теоретичного базису психолого-педагогічного супроводу інклюзивного навчання, зокрема, використання теорій розвитку, психології виховання та соціальної педагогіки. Взаємодія психологів, педагогів та інших спеціалістів у сфері освіти для ефективного розвитку інклюзивних практик та спільного розв'язання проблем. Вплив вікових особливостей на навчання та розвиток дітей з різними видами особливих освітніх потреб, включаючи інтелектуальні, фізичні, емоційно-психологічні та соціальні аспекти. Індивідуальні особливості кожної дитини: ступінь функціональних можливостей, інтереси та потреби, а також специфічні особливості, пов'язані з конкретними труднощами. Практичні приклади та рекомендації щодо урахування вікових та індивідуальних особливостей у процесі планування та виконання освітніх програм для дітей з особливими освітніми потребами.

Спецкурс «Психологічна підтримка учасників освітнього процесу»

Поняття безпечного і здорового освітнього середовища. Причини недостатнього рівня розбудови безпечного і здорового освітнього середовища в закладах дошкільної освіти. Цілі, завдання, очікувані результати реалізації Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища. Умови розбудови безпечного і здорового освітнього середовища.

Підходи до реагування на наслідки надзвичайних ситуацій. Основні принципи надання психосоціальної допомоги. Ресурсність, модель подолання стресу М. Лаада (BASIC PH). Емоційні порушення у дітей різних вікових категорій. Психологічні техніки відновлення ресурсного стану педагогів та дітей в умовах війни. Збереження психологічного здоров'я під час самоізоляції, дієві техніки самодопомоги. Особливості зниження рівня тривожності в дітей.

Ментальне здоров'я та психосоціальна підтримка: зміст понять. Надзвичайні ситуації. Благополуччя людини. Взаємозв'язок проблем ментального здоров'я та психосоціальної підтримки в надзвичайних ситуаціях. Визначення понять «стрес», «життєстійкість». Опановування прийомами, які сприяють управлінню стресом та відновленню емоційної рівноваги в надзвичайних ситуаціях.

Модуль III. Професійна діяльність педагогічних працівників в умовах закладу освіти

3.1. Нейророзвиток та нейрокорекція засобами інноваційних технологій та методик у роботі з дітьми

Поняття нейророзвиток та нейрокорекція. Використання новітніх технологій і методик для підтримки та розвитку когнітивних, емоційних та фізіологічних аспектів нейророзвитку дітей. Вона охоплює сучасні підходи до нейрокорекції, що базуються на інноваційних технологіях, таких як нейрофідбек, електронні тренажери, цифрові програми та застосування віртуальної реальності для корекції порушень розвитку. Окремо розглядаються методики, які використовують інтерактивні технології для стимулювання розвитку мовлення, уваги, пам'яті, моторики та соціальних навичок у дітей, зокрема при роботі з дітьми з особливими освітніми потребами (ООП). У межах цієї теми також буде проаналізовано вплив новітніх технологій на формування нейропластичності мозку та механізми адаптації до нових навчальних умов. Педагоги та спеціалісти отримають практичні знання та інструменти для застосування інноваційних підходів у повсякденній роботі з дітьми, що дозволяє ефективно коригувати порушення розвитку та сприяти їх успішній інтеграції в освітній процес.

3.2. Сучасні підходи у роботі з гіперактивними дітьми (РДУГ) у закладах освіти

Основні аспекти роботи з дітьми, що мають розлад дефіциту уваги та гіперактивності (РДУГ) в освітньому середовищі. Матеріал охоплює сучасні підходи та методи корекційної роботи, зокрема, когнітивно-поведінкову терапію, методики нейротренування та адаптивні освітні технології, що сприяють покращенню самоконтролю та концентрації уваги у дітей з РДУГ. Розглядаються питання інтеграції цих методів у навчальний процес, взаємодії педагогів із психологами та батьками для створення індивідуальних планів підтримки. Практичні рекомендації для педагогів, які допоможуть ефективно організувати навчання і забезпечити сприятливе середовище для гіперактивних дітей.

3.3. Інноваційні підходи до управління конфліктами: сучасні практики.

Розкриття поняття, сутності, особливостей, характеристик, причин виникнення та шляхів попередження і подолання комунікативних бар'єрів у спілкуванні. Налагодження шляхів вирішення конфліктних ситуацій. Практичні рекомендації.

3.4. Соціально-емоційне навчання (СЕН): дієві інструменти та практики

СЕН-соціально-емоційне навчання, як набуття навичок розпізнавати емоції та керувати ними, ставити та досягати цілі, оцінювати точки зору інших, відчувати та проявляти емпатію до інших, формувати та зміцнювати підтримуючі стосунки та приймати відповідальні та турботливі рішення та конструктивно вирішувати міжособистісні ситуації. Компетенції та інтервенції СЕН.

3.5. Алалія у дітей: моторна, сенсорна, сенсомоторна. Особливості корекційної роботи

Основні аспекти алалії у дітей – неврологічного мовленнєвого порушення, що характеризується несформованістю або значними труднощами у розвитку мовлення. У матеріалі висвітлюються типи алалії (сенсорна, моторна та змішана), їхні симптоми та причини. Особлива увага приділена ранній діагностиці, сучасним підходам та методам корекційної роботи, зокрема, логопедичним та нейропсихологічним технікам. Практичні рекомендації для педагогів і батьків щодо підтримки дітей з алалією в освітньому середовищі, спрямовані на створення сприятливих умов для розвитку мовленнєвих навичок та соціальної адаптації.

3.6. Створення безпечного освітнього середовища через практики відновної комунікації

В ході практичного заняття слухачі розглядають Кейс – навчання для розвитку практичних умінь застосування технік відновної комунікації в професійній діяльності. Ресурсні можливості та професійні зони застосування відновних практик у роботі фахівців, методичне забезпечення впровадження відновних практик до освітнього процесу закладів освіти.

3.7. Використання асоціативних метафоричних карток у роботі практичного психолога

Ознайомлення з деякими асоціативними метафоричними картками, та способами їх використання. Картки обираємо відповідно до вікової категорії дітей.

3.8. Системний підхід до навчання та психолого-педагогічного супроводу дітей з різними категоріями освітніх труднощів: впровадження інтегрованих стратегій та інноваційних методик

Огляд категорій освітніх труднощів. Психолого-педагогічний супровід, спрямований на комплексну підтримку дітей з ООП. Ефективна організація освітнього процесу та забезпечення максимальної залученості у освітнє середовище. Розробка та реалізація інтегрованих стратегій, які поєднують сучасні підходи психології, педагогіки та інклюзивної освіти. Інноваційні методики, зокрема інтерактивні платформи, мобільні додатки, ігрові елементи, інструменти для створення віртуального середовища підтримки та розвитку дітей. Приклади успішного застосування інноваційних методик у навчальних закладах та роль мультидисциплінарної команди у впровадженні системного підходу.

3.9. Емоційна підтримка учасників освітнього процесу в умовах воєнного і післявоєнного стану

Типові реакції дітей на стресові події: тривожність, агресія, замкнутість. Емоційний стан батьків як важливий чинник психологічного клімату в сім'ї. Професійне вигорання педагогів у складних умовах. Принципи надання душевної підтримки. Методи емоційної підтримки в освітньому середовищі: методи комунікації та взаємодії. Використання техніки емоційного відновлення. Підтримка педагогів у складних умовах

3.10. Використання ресурсів ОДГ/ОПЛ задля сприяння інтеграції дітей, які опинилися в умовах війни

Освіта для демократичного громадянства (ОДГ): розвиток соціальних, громадянських та демократичних компетенцій. Освіта з прав людини (ОПЛ): розуміння і захист основних прав і свобод. Принципи ОДГ/ОПЛ: рівність, інклюзія, активна участь, повага до різноманітності. Виклики інтеграції дітей в умовах війни. Ресурси ОДГ/ОПЛ для інтеграції дітей: формування інклюзивного середовища через принципи поваги до прав людини, використання демократичних підходів для налагодження комунікації між учнями., розвиток культури взаємодопомоги та підтримки в колективі. Інструменти та методики ОДГ/ОПЛ. Створення підтримуючого освітнього середовища

3.11. Використання арт-терапевтичних методик у відновленні ментального здоров'я

Особливості використання арт-терапевтичних методик у роботі практичного психолога. Принципи та методики роботи, а також їх практичне використання у різних сферах психологічної практики. Переваги використання арт-терапевтичних методик у роботі практичного психолога, зокрема їхня здатність сприяти емоційному вивільненню, стимулювати творчість та сприяти вирішенню психологічних проблем. Приклади використання технік у різних сценаріях терапевтичної роботи, включаючи індивідуальні консультації, групові сесії та тренінги

3.12. Активна музикотерапія як форма комунікації дітей і батьків у викликах сьогодення

Поняття музикотерапії: активна та пасивна форми. Психологічний і фізіологічний вплив музики на емоційний стан людини. Роль активної музичної терапії в налагодженні комунікації та зниженні рівня стресу. Сімейна комунікація як основа емоційного благополуччя. Музика як універсальний спосіб вираження емоцій і створення взаєморозуміння. Організація спільного музичного простору для дітей і батьків.

3.13. Конфліктологічна компетентність педагогічних працівників

В ході практичного заняття слухачі розглядають наукове визначення конфлікту та його ознаки. Структурну модель конфлікту. Динаміку конфлікту. Конструктивні та деструктивні функції конфліктів. Причини конфліктів. Конфліктогени та їх класифікація. Особистісну складову конфлікту. Особистісні та об'єктивні фактори виникнення конфлікту. Обмінюються досвідом та удосконалюють міжособистісну взаємодію.

3.14. Узи співпраці: налагодження партнерської взаємодії школи та батьківської громадськості

Присвячена актуальним питанням створення ефективної моделі взаємодії між освітнім закладом і батьками учнів. У центрі уваги – партнерство, яке базується на довірі, відкритій комунікації, спільній відповідальності за розвиток і виховання дітей. Розглядаються форми та методи співпраці, що сприяють формуванню єдиного виховного простору, підвищенню якості освіти та розвитку соціально-емоційної компетентності учасників освітнього процесу. Наголошується на ролі батьківської громадськості як активного партнера школи, що забезпечує підтримку, взаєморозуміння та створення безпечного й сприятливого середовища для гармонійного розвитку дитини.

3.15. Теорія поколінь. Шляхи налагодження комунікації та взаємодії.

Ключові аспекти теорії поколінь, запропоновані американськими соціологами Вільямом Штраусом і Нілом Хоувом, а також адаптовані варіанти теорії у контексті сучасної освіти. Вплив технологій, соціальних та економічних умов на формування світогляду кожного покоління. Покоління Z (народжені після 2000 р.) та покоління Alpha (народжені після 2010 р.) – їхні когнітивні та поведінкові особливості, а також цінності й очікування. Педагогічні прийоми для роботи з учнями поколінь Z та Alpha.

3.16. Девіантна поведінка підлітків: причини та профілактика.

Види девіантної поведінки: агресивна, асоціальна, саморуйнівна, адиктивна тощо. Вікові особливості прояву відхилень у підлітковому періоді. Причини девіантної поведінки: соціальні, психологічні, біологічні фактори. Ознаки девіантної поведінки: соціальні, емоційні, фізичні. Профілактика девіантної поведінки (на рівні сім'ї, школи, громади). Корекційна робота з девіантними підлітками. Аналіз кейсів із реальними ситуаціями прояви девіантної поведінки. Розробка індивідуальних планів профілактики відхилень у підлітків. Ознайомлення з практичними вправами для роботи із самооцінкою та соціальними навичками.

3.17. Попередження та профілактика проявів суїцидальної поведінки у підлітків

Суїцид та суїцидальна поведінка. Види суїциду. Особливості дитячого суїциду. Фактори ризику, що можуть стати причиною дитячого і підліткового суїциду. Психологічна криза як чинник суїциду. Типи суїцидальної поведінки. Основні індикатори суїциду. Первинна профілактика: створення безпечного середовища. Вторинна профілактика: раннє виявлення ризиків. Третинна профілактика: кризове втручання.

3.18. Профілактика та подолання професійного та емоційного вигорання у педагогів

Поняття «професійне вигорання» та його складові, симптоми професійного вигорання (психофізичні, соціально-психологічні, поведінкові симптоми). Стадії вигорання. Проективний психологічний тест для педагогічних працівників для визначення свого ставлення до життя та професії; експрес-тест на професійне вигорання. Методи гармонізації психофізичного стану та запобігання синдрому емоційного вигорання.

Питання для самостійного опрацювання

1. Методи психології: основні, допоміжні. Обмеження та можливості.
2. Основні потреби дітей у кризових ситуаціях, пов'язаних із воєнним та військовою станом.
3. Як зміни соціального середовища впливають на структуру та функції сім'ї?
4. Принципи побудови довірливих стосунків із сім'ями у складних життєвих обставинах.

5. Види спілкування. Психотехнічні вправи для розвитку комунікабельності.
6. Етичні аспекти роботи соціального педагога.

Список використаних джерел

1. Актуальні проблеми практичної психології: інноваційні підходи : збірник наукових праць. – Київ : Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, 2020. – 250 с.
2. Безпалько О. В. Організація соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю у територіальній громаді : теоретико-методичні основи : [монографія] / О. В. Безпалько. К., 2006. – 363 с.
3. Беседін А. А. Дисфункціональна сім'я як чинник девіантної поведінки неповнолітніх : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. соціол. наук : спец. 22.00.03 «Соціальні структури та соціальні відносини» / А. А. Беседін. Х., 2002. 19 с.
4. Бондарчук О. І. Психологія сім'ї : курс лекцій / О. І. Бондарчук. К. : Кондор, 2001.
5. Виховний потенціал сім'ї в сучасних умовах : тематична Державна доповідь про становище сімей в Україні за підсумками 2001 року. К. : Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2002.
6. Інноваційні технології розвитку психологічних ресурсів особистості : монографія / за ред. Н. В. Чепелевої. – Херсон : КЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2019. – 320 с.
7. Інноваційні технології у роботі психолога з кризовими станами особистості [Електронний ресурс] // Кафедра практичної психології РДГУ. – 2022. – Режим доступу: <https://psuhologia.rshu.edu.ua/novyny/182-innovatsiini-tekhnologii-u-roboti-psykholoha-z-kryzovymy-standami-osobystosti>
8. Нові технології в роботі практичного психолога : методичні матеріали [Електронний ресурс] // Всеосвіта. – 2019. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-novi-tehnologii-v-roboti-prakticnogo-psihologa-232109.html>
9. Капська А. Й. Технології соціально-педагогічної роботи : [навч. посіб.] / О. В. Безпалько, Р. Х. Вайнола, А. Й. Капська [та ін.] ; за ред. проф. А. Й. Капської. К. : НДПУ, 2000. 372 с.
10. Корольов С. С. До питання соціальних проблем військовослужбовців на сучасному етапі переходу Збройних Сил України на контрактну основу / С. С. Корольов // Труди академії. 2005. № 63. С. 8994.
11. Кравець В. П. Психофізіологічні та психолого-педагогічні аспекти формування усвідомленого батьківства / В. П. Кравець. К. : Либідь, 2001.
12. Ткаченко, О. Використання арт-терапевтичних технологій у роботі практичного психолога [Електронний ресурс] // Всеосвіта. – 2018. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/vikoristanna-art-terapevticnih-tehnologij-u-roboti-prakticnogo-psihologa-117875.html>